

המשניות ממשיכות לדון בנזקי האש. המשנה מציינת שאם האש עברה גובה, מרחק או עומק מסוימים אזי המזיק פטור, וכך לשון המשנה (שם סא):

עברה גדר שהוא גבוה ד' אמות, או דרך הרבים או נהר - פטור.

רש"י מבאר שדרך הרבים, הכוונה לשש עשרה אמות שכך מוגדרת רשות הרבים וזה לשונו (ד"ה דרך):

י"ו אמות מעגלות דדגלי מדבר ילפינן במסכת שבת (ד' צח).

כלומר, במסכת שבת למדנו שרשות הרבים היא ט"ז אמות, ולכן גם כאן הכוונה לט"ז אמות. אך ק"ק שהרי המשנה הבאה מבארת שט"ז אמות היא דרך רשות הרבים כמו שאומר ר"א. וכך מבינה גם הגמרא, משום שסברה לומר שהמשנה שלנו היא כשיטת רבי אליעזר!

ע"כ יש לעיין מדוע רש"י הפנה אותנו למקור במסכת שבת? הרי היה צריך לומר במשנה הבאה מקור הט"ז אמות! ועוד יש לעיין, שלכאורה רש"י היה צריך להסביר במשנה שמוזכר ר"א שט"ז אמות רשות הרבים מקורו במסכת שבת כמו שהובא בד"ה דרך.

המשנה הבאה מביאה מידות למרחק בו תעבור הדלקה ויהיה המדליק פטור, וכך לשונה (שם סא):

המדליק בתוך שלו, עד כמה תעבור הדליקה?

- א. רבי אלעזר בן עזריה אומר: רואין אותו כאילו הוא באמצע בית כור.
- ב. ר"א אומר: ט"ז אמות כדרך רה"ר.
- ג. רבי עקיבא אומר: חמשים אמה.
- ד. ר"ש אומר: שלם ישלם המבעיר את הבערה - הכל לפי הדליקה.

ר"א ב"ע מחשב בבאמצע בית כור, ר"א כרשות הרבים, ר"ע חמשים אמה, ור"ש כל דליקה עפ"י השיעור שלה.

ויש לעיין מהיכן נלמד כל מידה? רבי אלעזר בן עזריה לומד זאת מבית כור, ומבאר הרשב"ם שמקור בית כור טמון **בחצר המשכן**, וזה לשונו (ב"ב קב):

כשיעור בית כור עפר אני מוכר לך **דהיינו לפי חשבון סאתים בחצר המשכן** דהיינו מאה על חמשים ומכאן צא וחשוב לבית כור ט"ו פעמים מאה על נ' שבית כור הוא חומר והוא עשרה איפות שנאמר (יחזקאל מה) כי עשרת הבתים חומר וכתוב האיפה והבת תוכן אחד להן והאיפה שלש סאין נמצא בית כור ל' סאין ולא מקום הראוי לזרוע כור תבואה קאמר **אלא לפי חשבון ששיעור חכמים** כדפרישנא הכא.

רבי אליעזר לומד זאת מרשות הרבים, שרוחבה ט"ז אמות. ורבי עקיבא חמשים אמה, שהיא תחום של הרחקה של היזק של עופות, ומתוך כך גם תחום קנייני בנידון הזה (שובר בחמשים אמה עיי' ב"ב כג). לסיכום יש כאן שלוש רשויות: א. חצר המשכן- בית כור. ב. הרשות המקסימלית- רשות הרבים. ג. תחום קנייני- חמשים אמה.

ויש להקשות, מדוע הגמרא במשנה הראשונה סתמה כרבי אליעזר (שהיה שמותי ועיי' מלאכת שלמה), ולא כאחד מהתנאים האחרים? ועוד מה העניין של כל השיעורים הללו, שבאמת הכל הוכרע כפי הדליקה ושיעורה?

נראה שיש לראות את המשנה בכללותה כדי להבין את חלקיה, וכך לשונה (פ"ו מ"ד):

- א. **השולח** את הבערה ואכלה עצים או אבנים או עפר חייב שנאמר (שמות כ"ב) כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם.
- ב. **המבעיר** את הבערה עברה גדר שהוא ארבע אמות או דרך הרבים או נהר פטור.
- ג. **המדליק** בתוך שלו עד כמה תעבור הדליקה? רבי אלעזר בן עזריה אומר רואין אותו כאילו הוא באמצע בית כור רבי אליעזר אומר ששה עשר אמות כדרך רשות הרבים רבי עקיבא אומר חמשים אמה רבי שמעון אומר (שמות כ"ב) שלם ישלם המבעיר את הבערה הכל לפי הדליקה.

ראשית יש שלוש פתיחות שונות באותה המשנה: א. השולח. ב. המבעיר. ג. המדליק. ובדאי שיש משמעות לכל אחד מהביטויים הללו בהקשר למהות הדלקת האש. א. השולח- כמזיד להזיק, וכן מסיימת הבבא שלם ישלם. ב. המבעיר- משמעות הבערה היא יכולה להתפרש לשני הצדדים משום שאיננה ברשותו, ולכן אם יש חוצץ בגובה רוחב ועומק אזי פטור. ג. המדליק- יש לשים לב שהוא מדליק כבר בתוך שלו, כלומר בשטחו. ולכן הדלקה זו באה עם משמעות אחרת, כלומר השתמשות באש לצורך עצמו.

ע"כ המזיק במזיד, בודאי שהוא חייב. אך שני החלקים הבאים מחולקים כך: **החלק השני עוסק במדליק ברשות עצמו! א"כ החלק הראשון עוסק בהבערה שמחוץ לתחומו האישי**. ולכן כל ההתייחסות היא באופן כללי 'עברה דרך רשות הרבים', מה שאין כן בחלק שעוסק בתחומו האישי "ט"ז אמות כדרך רשות הרבים" כ' הדימיון, משום שאין זה באמת רה"ר. ע"כ רש"י פירש במדויק שהמשנה הראשונה עוסקת ברשות הרבים של דגלי מדבר במסכת שבת. אך אצלנו זה כעין, ולא ממש דרך רשות הרבים.

ואולי רצו חז"ל לומר, שאדם מדליק בתוך רשותו הוא אמנם נזהר יותר על חפציו, אך יש לו לשים לב שהאש היא דבר המתפשט. והאש יכולה להזיק, מתוך רשותו החוצה עד רה"ר (כ"א), או לקנייניו (כ"ע), או עד חצר המשכן (כ"א ב"ע). האש יכולה לפגוע: א. בעצמו (בן אדם לעצמו, כשיטת ר"ע). ב. בחבריו (בן אדם לחברו, כשיטת ר"א). ג. במקום עליון (בח' בן אדם למקום, כשיטת ר"א ב"ע).